

Издавачи

Удружење фолклориста Србије, Београд
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Београд
Центар за културу „Вук Караџић“, Лозница
Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, Тршић

За издаваче

Бранко Златковић
Александар Јерков
Снежана Нешковић Симин
Александра Пурин

Уредници

Дејан Ајдачић
Данијела Петковић
Данијела Митровић

Припрема за штампу

Мареа Милошевић

Штампа

Sory Studio

Тираж

60 примерака

Одржавање скупа подржало

Министарство културе и информисања Републике Србије

Удружење фолклориста Србије, Београд
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Београд
Центар за културу „Вук Караџић“, Лозница
Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“, Тршић

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП
САВРЕМЕНА СРПСКА ФОЛКЛОРИСТИКА 12

Тршић, 30. септембар – 2. октобар 2022.

Association of Serbian Folklorists, Belgrade
University Library “Svetozar Marković”, Belgrade
Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Loznica
Scientific, Educational and Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Tršić

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
CONTEMPORARY SERBIAN FOLKLORISTS 12

Tršić, September 30 – October 2, 2022

19.30 Александра П. Ђегић: Руккописна библиографија радона о народној књижевности Војислава М. Јовановића Марамбоа
19.45 Дискусија / Discussion

20.30 Вечера / Dinner

Субота, 1. октобар 2022 /
Saturday, October 1, 2022

8.30 Доручак / Breakfast

9.30 Сесија 1 / Session 1

Председава: Данијела Поповић Николић / Chair: Данијела Роровић Николић

9.30 Данијела Поповић Николић: Навино стваралаштво у испражљивањима Драгише Вигошевића

9.45 Inna Veselova: Poetics of the Epic: Verbal and Visual in Folklore Poetry

10.00 Снежана Милојевић: Фолклорни мотив прерушеног краља у *Житију краља Милутина* Данила II

10.15 Сава Дамјанов: Фаустовски мотив: српске и кашубске (фолклорне) варијанте

10.30 Ана Витанова-Рингачева: Еротските народни песни во македонската и српската народна традиција во контекст на обредната практика (врз примери од „Играле моми по месечина“ од Иван Котев и „Дрвени бан“ на Вук Караџиќ) и словачку варијанту бајке о краљевићу који се жени девојком-пауном

11.00 Дискусија / Discussion

11.15 Пауза / Break

9.30 Сесија 2 / Session 2

Председава: Саша Кнежевић / Chair: Sasa Knežević

9.30 Саша Кнежевић: *Народне песне Мухамедоваца у Босни и Херцеговини* – од Косте Хермана до данашњих дана

9.45 Дејан Илић: Збирка епских песама Николе Т. Кашиковића
10.00 Данијела Петковић: Неутледни јунаци јужнословенских епских песама и руских билина

10.15 Данијела Митровић: „Помало је такмиче јунака“: одметници и јунаци у „Вановић Спрахињи“ и *Бовулиду*

10.30 Марија Милковић: Функција посетстриме у народним епским песама са Косова и Метохије

10.45 Јована Милованчевић: Песме о смрти Марка Краљевића у јужнословенском контексту

11.00 Дискусија / Discussion

11.15 Пауза / Break

11.45 Сесија 3 / Session 3

Председава: Михај Радан / Chair: Mihaј Radan

— 11.45 Ермис Лафазановски: Што се случува со светите дрвја? Испражљивањата на Јован Трифуновски во Скопска Црна Гора

— 12.00 Вероника Абрамова: Символи регионалне идентичности в тульском городском фольклоре – традиске легенде
12.15 Нагалиа Голант, Николай Сухачев: Отражение погребально-поминальной обрядности влахов (румын) в гимокских вариантах румынской баллады «Миорица»

12.30 Драгана Ђурђић: Обичајни поступци приликом умирања човека у кући – неке словенске паралеле

— 12.45 Михај Радан, Миљана-Радмила Ускату: Поједини зимски и пролећни празници, обичаји и веровања у Карашевака

Наташа Дракулић Козић

Институт за књижевност и уметност
Београд, Србија
natdrakulic@gmail.com

Упоредни поглед на српску и словачку варијанту бајке о краљевићу који се жени девојком-пауном

Рад је писан уз непретенциозно настојање да илуструје идеју о међусобној повезаности словенских усменних књижевности и њихових традиционалних култура кроз компаративну анализу српске и словачке варијанте бајке о краљевићу који се жени девојком-пауном. У *Златној јабучи* и *девет надуница*, из збирке Вука Стефановића Караџића *Српске народне приповијетке* објављене 1853. године, односно *Замку од муске* (оригиналан наслов гласи: *Skvirinovu zámok*), из прве свеске *Простонародних словацких прича* које је сакупио Павол Добшински и штампано 1880. године, уочавају се слични мотиви и једнака морфологија. Циљ истраживања јесте одређивање заједничке композиције поменутих бајки као и њихових варијабилних елемената, према функцијама Владимира Јаковљевича Пропа. Поред света наведеног, посебна пажња посвећена је иницијацији јунака, те смислу различитих тестова које краљевић треба да реши како би остварио свој наум – венчање са вољеном девојком.

Смиљана Ђорђевић Велић

Институт за књижевност и уметност
Београд, Србија
smiljana78@yahoo.com

Covid-19 – етиологија вируса: од глобалних теорија завере до њихових локалних вернакуларних одјека и интерпретација у Србији

У формирање представе о пандемији названој вирусом Covid-19 учествовали су актери из савним различитих сфера: осим биомедицинског дискурса, важну улогу имао је дискурс медија, а

нарочито место припало је и фолклорним садржајима – дисперсном спектру вернакуларних одговора на глобалну кризну ситуацију. Фолклор пандемије припада феномену фолклора здравствених криза у ширем смислу, чије су тематске окоснице, како су истраживања обављана последњих деценија показала, везане за порекло болести, превенцију и лечење, места означена као потенцијално опасна или безбедна, преносиоце и сл. У жанровском смислу овај вид фолклора углавном обухвата теорије завере, гласине, урбана/савремена предања, хумористичке вербалне наративе, а када је о пандемији Covid-19 реч, и хибридне вербално-визуелне жанрове попут *image macro* мима и виралних фотографија. У разматрању ће посебна пажња бити посвећена жанровски различитим садржајима који се везују за порекло вируса (при чему ће нарочито бити размотрено укруптање етиолошког и есхатолошког слоја). Грађа на којој се анализа спроводи обухвата садржаје из медија и ону доступну на различитим друштвеним мрежама (у Србији), као и теренски материјал прикупљен у интервјуима од 2020. до 2022.

Драгана Ђурић

Балканолошки институт САНУ
Београд, Србија
draganasdjuric@gmail.com

Обичајни поступци приликом умирања човека у кући – неке словенске паралеле

Тренутак смрти човека и време које му непосредно претходи код свих словенских народа праћени су низом радњи које су прецима делили како би се душа умирућег што лакше одвојила од тела и отишла на онај свет. Сматрало се да ће човек лакше умрети, ако се пре тога помири са онима са којима је у завади или које је нечим увредио, па су организована тзв. праштања. Широко је распрострањено веровање да је велики грех, уколико би неко умро без свеће. У Шумадији се чак сматрало да ће такав покојник преводити градоносне облаке и уништавати летину села.

У случају када је човек посебно тешко умирао, породица би прибегавала посебним радњама како би му олакшала муке – померали би место његовог лежја, спуштали би га на земљу, склањали јастук из постеле итд. С обзиром на то да се веровало

да веома тешко умиру прешници, ове радње су могле имати и карактер заштите од таквог покојника. У раду ће се нажња покло- нити обредном понашању људи из окружења умирућег човека, као и веровањима која тако понашање генеришу. Истраживање се заснива на етнографско–фолклористичкој грађи Срба, као и неких других словенских народа.

Бранко Златковић

Институт за књижевност и уметност
Београд, Србија
brankozlat@gmail.com

Везе Вука Караџића са Славонијом и Славонцима – биографски и књижевносториски прилог

Током 1825. Вук Караџић је боравио у Броду на Сави у Хабзбуршкој монархији (данас Славонски Брод у Републици Хрватској) поводом судског процеса који је водио против адвоката Јована Себастијановића који је 1814, у Панчеву, проневерио Вукових 57 дуката. Присутствујући лично рочишту, Вук је у Броду на Сави успоставио пријатељство и сарадњу са многим житељима Славоније и славонским књижевницима – трговцем Игњатом Алојзијем Брлићем, братром Марјаном Јаићем Брођанином, жупником Карлом Павићем, Адамом Филиповићем Хелден-талским, преводиоцем Тодором Радичевићем (оцем Алексија Бранка Радичевића), братром Петром Катанчићем, цензором Антоном Нађем, братром Гргом Чеватовићем, официром Та- дијом Бркићем. У раду ће се описивати и аналазирати књижевне, историјске и биографске везе Вука Караџића са Славонијом и Славонцима и осветлиће се њихове мање познате књижевне и културне делатности.

Дејан Илић
Институт за књижевност и уметност
Београд, Србија
dejan.ikim@gmail.com

Збирка епских песама Николе Т. Кашиковића

Никола Т. Кашиковић један је од најзначајнијих српских кул- турних радника друге половине XIX века у Босни и Херцеговини. Као дугогодишњи уредник *Босанске виле* Кашиковић је покренуо, усмеравао и организовао опсежан рад на сакупљању народних умоворина. Иза себе је оставио обимну збирку епских народ- них песама која је данас део Етнографске збирке Архива САНУ. Кашиковићева збирка само је делом објављена, а због сумњи да је реч о неаутентичним песама остала је на маргинама српске фолклористике. У предстојећем раду даћемо тематско–мотивски преглед збирке, указати на основне стилске и поетичке одлике песама и њихов однос према Вуковим збиркама, односно српском епском „канону“. Осврнућемо се и на рецепцију ове збирке у нашој фолклористици. Испитаћемо контекст сакупљања, апстраховати Кашиковићева сакупљачка начела и одредити место ове збирке међу сродним сакупљачким подухватима друге половине XIX у Босни и Херцеговини.

Мирослава Караџуба

Институт мистецтвознавства, фолклористики та етнологије им. М.Т.
Рилског НАН Украјини, Кијв
Кијв, Украјина
mkaratstuba@gmail.com

Сербска народна поезија в українській літературній інтерпретації середини XIX – XX ст.

Сербска народна поезија належить до тих цікавих “міжслов’янських категорій” народно–лісенного походження, які тою чи іншою мірою видатні українські письменники минулого століття брали за основу своїх художніх творів, поруч із фолклором українським.

Међународни научни скуп
„Савремена српска фолклористика 12“
Тршић, 30. септембар – 2. октобар 2022.

На корицама

Амблем Удружења фолклориста Србије
„Увод у словенску литературу“ из циклуса *Словенска споменица*.

Алфонс Муха

Споменик Ђирићу и Методију, Томе Серафимовски
Темнићки натпис, XI век, Народни музеј Србије

СПР - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

398(048)

930.85:39(048)

821.09:398(048)

**МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП САВРЕМЕНА СРПСКА ФОЛКЛОРИСТИКА
(12 ; 2022 ; Тршић)**

Књига апстракта = Book of abstracts ; и Програм скупа = and
Conference program / Међународни научни скуп Савремена српска
фолклористика 12, Тршић, 30. септембар - 2. октобар 2022. = Interna-
tional Scientific Conference Contemporary Serbian Folkloristics 12, Tršić,
September 30 - October 2, 2022 ; Јуренићи Дејан Адачић, Данијела
Петковић, Данијела Митровић]. - Београд : Удружење фолклориста
Србије : Универзитетска библиотека «Светозар Марковић» ; Лоаница
: Центар за културу «Вук Караџић» ; Тршић : Научно-образовно
културни центар «Вук Караџић», 2022 (Београд : Сору studio). - 64 стр.
: 20 cm

Апстракти на више језика. - Тираж 60.

ISBN 978-86-7301-179-0 (УБСМ)

а) Фолклористика -- Апстракти б) Нематеријално културно наслеђе --
Заштита -- Апстракти в) Народна књижевност -- Апстракти

COBISS.SR-ID 73884169